

ZAMANIN SAHİBİNE

İnsanlığın kendi neslini koruma gayreti yeni değil, çok eski, ilk insanla başlar. Bu arzuyla başlayan insani yolculuğumuz öyle bir noktaya geldi ki insanoğlu kendi sonunu artık kendi elleriyle hazırlıyor. Çevreyi ve insanı kirleterek. Tüm canlıları kendi nesliyle birlikte toplu yok oluşa sürüklüyor. İnsanoğlu kendi tarihine dönüp şöyle bir baktığında nerede yanlış yaptığını görebilme yeteneğini kazanması lazım. Yoksa bu çılgın, doyumsuz hırsına yenik düşmüş olacak. Bu nedenle atalarımız keskin sirke küpüne zarar demişler.

İnsanoğlunun bu keskin yönünü törpüleyip onu tekrar dengeye oturtacak olansa sanat ve edebiyat. Günümüz edebiyatı ve edebiyatçısı ise adeta kabarmış alabildiğine köpüklü deniz suları gibi önce köpüklerinin çekilmesini beklemek sonra içeceğimiz suyun susuzluğumuzu giderip gide rememesine acilen bakmalıyız. İçilebilir su kaynağı ideolojik kör dövüşü sonrası kirlenmişliğini hala koruyor. Taraf olmak yeni dönem edebiyatımızın ürettiği ve dağıttığı en büyük paye. İnsanın; insan olmak payesini kaybedeli ne kadarda çok olmuş demesini bekleme ümitsizliğine düştük. İnsan okur, anlar, düşünür, kavrar yorumlar. Hayatı ve olanı dü-rüstçe anlamlandırmaya çalışır. Bu çaba kitle üretme mekanizmasına dönüşmüş durumda. Bu insanı robotlaştıran bir tutum. Hayatı ve olanı anlamak yerine olanın içindeki “kendimize göre” faydalı olanı tanımlıyoruz. Bu tutum bizi gerçeklikten koparıyor. Bu virüs biyolojik virüsün yapamadıklarını daha etkin yaparak insanı akıldan, insanı insandan ve insanı hayattan kopararak öldürüyor.

Bizimse bütün çabamız; insani olandan gittikçe uzaklaşan insana, onun kaybedilmemiş saklı duran yönüne işaret etmek. Böyle düşünen insana kalem olmak, mürekkep olmak, mekân olmak, damağında tatlı, bir damla, içilebilir temiz, su olmak.

Buna ihtiyacı olanlar için durmak yok yolculuğa devam. Gerisi, zamanın sahibine ait bir söz.

akalemler

- İbrahim SAVAR
“Kısa Çöp Kısa Hayat”
- İsa YAR
“Yazarın Güncesi”
- Alaaddin ÜNAL
“Şş Geçti”
- İlkey COŞKUN
“Okuma Zahmeti”
- Hilal KUTLU
“Sevda Sözleri Üzerine”
- Emre KARASU
“Siperin Fısıltısı”
- Selim TUNÇBİLEK
“Edebi Günlüklerden”
- Vildan Poyraz Coşkun
“Ahenk”
- Pınar ALKIŞ
“İnsanlığın Fotoğrafını Çekmek”
- Mehmet UYSAL
“Ay Işığı”
- Funda KARA KEKLİK
“Servet Apartmanı”
- Seher KURKUT
“Bayan Gök”
- Kurtuluş ÇELEBİ
“Mıknatıs”
- Burhan KALE
“O’nun Şiiri”

KISA ÇÖP, KISA HAYAT

İbrahim SAVAR

Otuz senedir durur o fotoğraf orada. Önünden binlerce misafir geçmiştir. Burası eski bir otel. Dedem aldığı evmiş aslında. Bir paşanın konağı... Bunca odayı dolduracak horanta, onları doyuracak para ne gezer. Gözü de açılmış biraz rahmetlinin. Otel yapayım, demiş. Kimi yerini yıkmış, kimi yerini bölmüş iyi kötü uydurmuş. Babamı pek tutmazdı. Pısrık bulurdu. Beni yetiştirdi küçükten. O yüzden düşman kesildi bana peder. Ölüm döşeğinde bile elini esirgedi. Dedem, babamı elimden aldı ama bana bir ekmeğin teknesi bıraktı. Bir ömür şu masanın ardında geçti. Adım 'Zebercet'e çıktı. Ama fotoğrafı ilk sen fark ettin.

Ne masal ne hikâye; gerçek bunlar. Kulağımızla işittik, gözümüzle gördük, canımızla yaşadık. Hep bir arada büyüdük. Bayburt kalesi şahit!

Boyu hep kısaydı. İllâ herkesin bir takma adı olacak ya. Biz de ona 'Tıkız Niyazi' derdik. Nasıl böyle tokmak gibi oldu bilmem. Ne anası vardı ne babası. Ayyaş bir amcanın koltuğunda, şurada burada yatarak büyüdü. Konu komşu verirse tok, vermezse açtı. 'Ota alışmadıysam, sabah akşam kumara oturmadıysam hep içimdeki asaletten' derdi. Hâlbuki kim olduklarını, nereden geldiklerini bilen yoktu. Amcası ya sarhoştu yahut elde zar, masa başında. O yaşta asaletin ne mene bir şey olduğunu bile bilmezken, dilinden düşürmeyeşine şaşmak gerek.

Boyunun kısalığından olacak, kamyoncu oldu. Boy pos çok önemliydi onun için. Şoför mahallinin yüksek koltuğundan kaldırımda yürüyenlerin tepesine tepesine bakardı. Çok mutluordu orada.

O zamana kadar çok işe girdi çıktı. Kah-

veci çıraklığından, ayakkabı boyacılığına, terzi-likten, garsonluğa ne bulduysa... Derken kendini Eşref Usta'nın tamirhanesine attı. Makinelere meraklıydı. Ama onun hevesi motorun kalbini bağıracağını döküp toplamaya değil, ayağının altına alıp dünyayı dümdüz dolanmayaydı. Zamanla anladı. Tekerleğin nasıl döndüğünü, canavarın uykudan nasıl uyandırıldığını, hastalanınca neresinin yoklanacağını öğrenir öğrenmez yüz geri etti sanayiden. Gitti bir nakliyat ambarına muavin oldu.

Ben o vakit liseyi boşlamış otelin kâtibi olmuştum bile. Dedem Niyazi'yle arkadaşlık etmemi istemezdi. Amcasından ötürü Niyazi'nin de yolu belliydi ona göre. Birkaç kez 'o öyle biri değil' demeye çalıştıysam da, dedeme karşı çıkmak, lafının üstüne laf söylemek kolay değildi. Çaresiz, gizli saklı sürdü arkadaşlığımız dedem ölene dek.

Ambarda kamyon yıkadı, krikoya aldı, bijon anahtarının üstünde tepine tepine lastik değiştirdi bir vakit. Az biraz boylanıp ayağı pedala, gözü yola erişince kursa yazıldı hemen. Ehliyeti cebine yeni koymuşken askere çağırdılar. Kışlada ihtiyar cemseler de talip etmiş şoförlüğü. Öyle duyduk. Direksiyonda fotoğraf bile gönderdi. Döner dönmez de atladı ambarda ki canavarlardan birinin boynuna. Ver elini dünya.

Çoluk çocuk olmadığından hep en uzak, kimsenin gitmek istemediği yollara Niyazi gitti. Hem sevdiği işi yapıyor, hem dünyaya yukarıdan bakıyor, hem de uzak ülkeleri geziyordu. Üstüne para kazandığına şaşardı.

O, yollardan dönüp gördüğü yerleri, tanıdığı insanları, yediği yemekleri anlattıkça

içimde bir şey kaynar, alıp başımı gidesim gelirdi buralardan. Biraz evvel sordun ya, 'Zebercet kim' diye... Sizin nesil bilmiyor tabii bu eski kitapları. Yusuf Bey, rahmet olsun, ne güzel anlatmış bizim mesleği. Otelci bekleyen adamdır. İnsanlar gelir, insanlar gider, dünya döner, mevsimler değişir; otelci hep bekler. Babam ya tağa düşmüştü o sıralar. Hanım da ikinci kıza hamile. Bize beklemek, oturup Tıkız'ın hikâyelerini dinlemek düştü anlayacağın.

Bir de duyduk ki evlenmiş bizim oğlan. Hem de ta Çin'de. Gide gele orada bir sevdaya düşmüş. Kendi gibi ufak tefek bir kız bulmuş. Mektubu geldi birkaç ay sonra.

"Tabanı yanmış it gibi gezmekten yorul-
dum be usta, biraz da oturalım."

Bayburt küçük yerdir. Doğunun dağlarıyla kuzeyin ormanları arasında sıkışmış, sanki unutulmuş bir yer. Hiçbir şehrin yolu geçmez içinden. Buraya ancak burada işi olanlar gelir. Senin gibi. Böyle bir şehirde otelcilik yapmak akıl kârı sayılmaz. Farkındayım. Ama hayat suyunu aktığı yataktan başka yöne çevirmek kolay değil. Yıl olmuş 2050. Bu kadar daha yaşayacak değilim ya.

Epey bir zaman ses çıkmadı bizimkinden. İki gün görsün garip, dedik. Ama nerede? Fakir hırsızlığa çıkınca ay ilk akşamdan doğarmış. Neredenmiş, bir salgın hastalık patladı Çin'de. Otuz yılı geçti. Sen daha doğmamışsındır bile. Vuhan lafı her gün televizyonda. Sokaklarda düşüp düşüp ölenler. Dolup taşan hastaneler... Evlerine hapsolmuş insanlar. El yetmez, göz görmez bir yer. Dünyanın öbür ucu. Ben bu şehri nereden biliyorum, diyorum kendi kendime. Birden aklıma geldi. Niyazi'den gelen zarfa bakmamla kanım dondu. Daha bir dikkatli izler oldum haberleri. Ona benzer bir yüz görür müyüm diye ayrıldım ekran başından. Sonra küllendi usuldan. Geçer gibi oldu. Dünya telaşı, geçim derdi, derken unuttuk Vuhan'ı.

Bir sabah dış kapıyı süpürürken bir de baktım bizim Tıkız Niyazi. Yanında da iki çekik göz kadın: Biri yenge, biri valide. Hemen aldım

yerleştirdim en güzel odaya. Keyfime diyecek yoktu. Kardeşim canıma yoldaş gelmişti. Bende ne dede korkusu kalmıştı, ne baba sıkıntısı artıktı. Kızları bile dert etmiyordum. Buluruz, diyordum, kafası çalışan iki damat olur biter. Sabahlara kadar oturup dertleşiyorduk. Gülmekten iki kat oluyordum anlattıklarına. Hâlbuki ne korkunç şeylerdi anlattıkları.

"En zoru da neydi bilir misin kardeşlik? Dışarıda ölüm kol geziyor. Kapıdan burnunu uzatamıyorsun ama evde de kaynanayla yaşamak zorundasın. Ölümlerden ölüm beğen"

Bir daha dönmemeye kararlıydı. Bizim mahallede bir ev kiraladık. Üç beş eşya uydurduk. Bir yuvası oldu. Bir de yeni adı. Çin'den döneli beri Niyazi'nin adı Cavit olmuştu. Çarşıda herkes öyle çağırıyordu onu. Hastalığı yayan virüsün adı Cavit gibi bir şeydi.

Yanında getirdiği beş on kuruşla elden düşme bir kamyonet aldı. Sağını solunu toparladı otelin arka bahçesinde. Kasasını ben boyadım hatta. Çektik halin köşeye. İş oldukça gitti, boşsa geldi oturdu şurada, lafladık. Akşamı beraber eden, eve giderken fırından susamlı pide alan aile babaları olmuştuk artık. Bana da şu masanın ardında oturmak o kadar koymuyordu Niyazi geldiğinden beri.

"En çok buraların sakinliğini özledim. Çin dev bir karınca yuvasıydı sanki"

Ne ki çok sürmedi. Hastalık bir anda bütün dünyaya yayıldı. Bizi bulmaz, buraya yetmez diyemeden kapımıza dayandı. Haftalarca evlerden çıkamadık. Çok kayıplar verdik. Cenazelerimizin başına bile varamadık. Birer çukura bırakılıp aceleyle topraklandılar.

Yaa! Böyle işte genç arkadaşım. Sen kalk dünyanın öbür ucunda yuva kur, yıllar sonra geri dön, tam işler rayına oturmuşken...

Çok itiraz ettiler ama dinlemedim kimseyi. Ellerimle yatırdım çukura Niyazi'yi. Ortalık durulunca ellerimle götürüp bindirdim ailesini uçağa. Geldiğinin haftasına Bayburt Kalesi'nde çektiğim o fotoğraf da odur budur orada asılı: Valide, yenge, kardeşim.

YAZARIN GÜNCESİ

İsa YAR

Burada yazardan kastımız, edebî metin inşa kudretini elinde bulunduran ve bunu kâğıda aktarabilen kalem erbabıdır. Bu çerçevenin içine genelde bütün kalem erbabının dâhil edilebileceği düşünülürse de biz öyle yapmayacağız; bahse konu olan özelde “deneme” yazarıdır. Çünkü kurgudan en uzak kalem odur. Yazıya kendini en çok katandır deneme yazarı. Dolayısı ile her kaleme alınmış ve denemenin hakkını vermiş metin bize yazarından haber verir. Elbette diğer edebî metinler/eserler yazarın ben’inden azade değildir. Ancak deneme, yazara iç dünyasını, dış seslerin içe yansımalarını yazıya saf ve özgün yansıtmaya imkânını bahşeder. Bu demektir ki denemeye yaşanmışlık eşlik eder. O halde yazarın yaşadığı iklime biraz girmek, ona tesir eden birçok unsuru resmetmek icap eder ki biz buna yazarın güncesi diyebiliriz. Bu günceyi çözebilmek yazarın imtihan boyutlarından bahsi gerektirir. Bahsedelim o zaman.

Yazarın kitapla, yazıyla, sosyal çevreyle, hatta kendisiyle farklı boyutlarda, kaleminin rengini hatta yazma iradesini etkileyebilecek çapta bir imtihan süreci vardır.

Yazarın *kitapla* imtihanı iki boyutludur. Birincisi, beslenme kaynağı olarak okuma sürecine eşlik eden kitaplar. Bu hususta yazar, kitaplarla irtibatını kopartmadan, seçici okur vasfını muhafaza ya devam etmek mecburiyetindedir deyip geçelim. İkincisi, yazarın kendi kitaplarıyla imtihanıdır. Yazar için her kitabı bir istasyondur ki yolculuğuna/yazarlığına devam etmek isteyen yazar her istasyonda lüzumu kadar eyleşmeli ve asla orada takılıp kendisi bir istasyona dönüşmemelidir. Yazarın kitabıyla imtihanının diğer bir bo-

yutu ayrı bahistir ki işin piyasası ile alakalıdır. Kitap basımı, tanıtımı, dağıtımı/okura ulaşması, satışı, eleştirisi çoğu defa onu gâh coşkuya gâhi hayal kırıklığına sürüklese de bu tecrübeyi mahremiyetinde mahfuz tutmalı ve ileriye bakmalıdır. Dış ses etkilese de iç sese dikkatini engellemelidir.

Yazarın *yazıyla* imtihanı kanaatimce en önemlidir çünkü yazmak zor, sancılı bir süreçtir. Yazmaya ara verilen dönemlerde rehavete kapılmak, rahatın tuzağına düşmek yazıya tekrar dönmeyi güçleştirebilir. Yazının/Eserin tamamlanmasından doğan hak edilmiş rahatlamanın aksine bu durum yazarı uzun bir suskunluğa hatta sükûta sürükleyebilir. İmtina etmek gerekir. Öte yandan habire çalakalem yazmak ise edebî kudreti zayıf niteliksiz yazılar kaleme almak demektir ki sıradanlaştırır yazarın kalemini; daha da kötüsü güçlü metnin/eserin önünü keser, yazardan beklenen eseri öteler...

Sosyal çevre yazar için elbette önemlidir. Hepimizin sosyal hayatta vazgeçilmez, olmazsa olmaz rollerimiz ve buna bağlı dar/geniş çevrelerimiz vardır. Farklı rollerden kaynaklanan bu çevrelerin birbiri ile yakın/uzak konuşlanması, yine birbiriyle uyumlu/çatışan yanları vardır. Yazar bu farklı sosyal çevre ve buna bağlı rolleri birbiriyle karıştırmadan sosyal ilişkilerini düzenlemeli ve sürdürmelidir. Şöyle ki: vücudumuzda kanın varlığı ve dolaşımı hayatın varlığı ile eşanlamıdır. Hayatın sağlıklı devamı için temiz ve kirli kan atardamar ve toplardamarlar vasıtasıyla bir devir-daim içinde olmak zorundadır. Aynı sistemin içinde olmakla beraber kirli-temiz kan birbiri ile temas etmez bile. Ederse düzen-hayat

bozulur; bazen sosyal ilişkiler de böyledir. Merkez efendinin dediği gibi: “Her şey kendi merkezinde” demeli. Yazar, yazarlığından kaynaklanan daha çok edebî muhit denilen sosyal çevrede rollerini başka zeminlerde sergilememeli ki iklimi zarar görmesin. Aile, iş, mahalle ortamı da birer sosyal çevredir ama evinize eş-baba olarak gidirsiniz yazar olarak değil. Sosyal statüler yazarın dünyasında insanı geri plana iten bir ayrıcalık olarak görülmemeli. Sosyal yapıyla irtibat noktasında en önemli husus ise yazarın ihtiyaç duyduğu kontrollü tecride zaman ayırmasıdır. Gerekliğinde tenhasına çekilemeyen bir yazar, ihtiyaç duyduğu sükûneti bulamayacak ve kaleme alacağı her ne ise onu inşa edemeyecektir.

Yazarın *kendisiyle* imtihanı dedik! Bununla ne demek istedik. Yazarın/yazmanın önündeki en büyük engel çoğu kez yazarın benidir. Diğer sebepler bir şekilde yazma eylemine tesir etse de yazarın iç iklimi, varoluş anlamını yüklediği benlik anlayışı ve buna bağlı isteği/isteksizliği üretkenliğini etkiler. Bu sebeple yazar iç iklimini dış nazarlardan mümkün olduğunca korumalıdır; başka bir ifadeyle dış etkileri filtrelemelidir. Bunu nasıl yapabilir? Gözü misal verebiliriz. Bakma-görme sürecinde ilkinde obje göze çarpar ki bundan mesul değiliz; ancak ikinci bakışta göz objeye yönelir ki iradidir ve dolayısı eylemdir ve mesuliyeti muciptir. Dış ortamda tezahür eden şeylere lüzumu kadar dikkati vermek, lüzumundan fazla konuşmamak gibi tedbirler yazarı ve kalemini rahatlatacaktır. Bunun aksi dağılmaktır. Yazar zihnen dağılmamalı ki yazdıklarından istifade edilebilsin.

Yazmak sancılı bir süreç ve yazar bu süreci mahremiyetinde yaşayan lakin yaşadıklarını kendinde saklayarak anlamı yazıya aktarandır. Yazarın güncesi önemlidir vesselam...

\$\$\$ GEÇTİ!

Ağlatıyor yarım ağız gülüslü gençliğim.

Kadim dostlar, semaverler, muhabbet demliği,

Uykusuz gözler, senaryolar; edebiyat şenliği...

Kalmadı hiç biri ayan beyan gençliğin geçtiği.

Ya da bizden geçtiği.

Fidan zerdaliler mi olduk şimdi

Yalancı baharların seçtiği?

Aynı fonlarla yazıyorum aynı tonlarla.

Gökyüzü gri, bitmiyor aynı sonlarla.

Dört kolla sarıyorum hayallerimizi;

Dört yapraklı umutlarla...

Ne bırakma diyor defter

Ne de fazla umutlanma.

Ne güzeldi günler; gülmekten çene ağrıları,

Bir bardak çay, geceye hayal çağrıları,

Bin bir derdin başında yalnızlık taçları,

Dört bir yanda hepimiz avuçlarında saçları.

Alaaddin ÜNAL

OKUMA ZAHMETİ

İlkay COŞKUN

Bilgiyle donanma, dolma halinin en önemli sağlayıcısı kitaptır. Dizlerini kırıp, kendini boyalı dünya-ya bir süreliğine kapama eylemine girmek sabır gerektirir. Okumak ile yazarın bilgisine, tecrübesine şahit oluruz. Kitaplardaki bilgi, tecrübe ve hayal rüzgârlarıyla okur kendi yelkenine yön vermiş olur.

Senelerce aşkla şevkle okuma gayretinde bulunan, hep bilgiyle haşır neşir olup, akıllı fikri terbiye etmenin serüvenidir gelinen nokta. Dünya da rol kapmanın en baş mümessilidir. Okumakla, lisanla kibarlaşan dil, kıymeti kendisinden menkul bir olgudur. Okumanın aşk, bedîî zirvesinden doluluğa ulaşır taşma halini yakalamaktır. Merhum Üstat Nuri Pakdil'in 'Yazma'yı her gün kanatmak; yazarın ancak kendi kendileneliğini yoğun biçimde var etmesiyle mümkündür' sözünde yazmanın ehemmiyeti vurgulanmıştır. Kültür, değerler, idealler gibi birçok olguğu içerisinde barındıran kitaplarda saklı inciye, cevherlere ulaşmayı sağlayan bir yol hüviyetindedir. Yüreklerle, fikirlere mihman olmanın en etkili ve en baş yöntemiştir. Susuz kalmış toprağı bekleyen yağmur misali okurun gönlüne akar. Her bir kitap bilginin yanında dilin sembolleri ve imgeleriyle mücehhez, yazarın sanatını ve biçimini serimler. Okurun ilham ve feyiz değerlerini yükseltir adeta. Hayal dünyasını daha çok kitaplar genişletir.

Nisyan üzerine olan beyni çalışır ve az unuttur kılmak daha çok kitabın faydasıdır. Çağlar ve nesiller arası bağı ve etkileşimi kuran kitap, hilafları ortadan kaldırıci ve hakikate giden yol güzergâhıdır. Okumak insanı başka bir taraftan bu dünyanın itibarına ve konforuna teslim olmamak gerektiğini de öğretir. En önemli sığınma alanlarımızdan olan dil vatanını, kitaplar ile yaşama çabasını küçümsememek gerekir. Düşüncelerimizi etkileyip besleyen kitaplar, ruh dünyamızı ve kişiliğimizi şekillendirir. Çölleşen ruhlara vaha olmak, sadece kendi özgürlüğümüzün müdavimi olmamak, ideallerle yola koyulmak gibi birçok olumlu halin önünü açar. Dünya yükleriyle hemhal olmak, mesuliyetlere ram olmak, paylaşır olmağdaki faydanın yeri yadsınamaz. Okuma alışkanlığını edinip sıradanlıktan çıkmak ve sınırlarını aşmak kitapla mümkündür. Aristoteles'in 'Defalarca ne yapıyorsak oyuz. Bu yüzden mükemmellik bir eylem değil, bir alışkanlıktır' sözü, kitap okuma alışkanlığı edinmek için pekâlâ değerlendirilebilir. Kitabı, okumayı kendimize yakın tutmanın değerini görmekle işe başlanabilir. 'Dil insanın evidir' diyen Alman Filozof Heidegger'in sözünü burada hatırlamak gerekiyor.

Merhum Nuri Pakdil'in 'Okumadığın gün karanlıktasın' tespiti bize 'İki günü eşit olan zarardadır' Hadisi Şerifini hatırlatıyor. Yeryüzündeki güzellikleri anlama araçlarından biridir okumak. Duygu ve düşüncelerin eğitiminde de kitapları kullanırız. Okumalarda nitelikli olanı tercih önemlidir. Okumalarda rastgele ve sıradan değil de hep bir sözgece tabi tutmak gerekir. Bir yazarın 'Değersiz eserimin övülmesinden, değerli olana sövülsün' uç noktada ki değerlendirmesi dahi dikkat çekicidir.

Okumak ile düşünmek arasında kuvvetli bir bağ vardır her zaman. Okumanın salt değerinin yanında düşünmek asıldır elbet. Bir bilgenin dediğı gibi 'Okumak zihni sadece bilgi malzemesiyle doldurur. Okuduğumuzu bize mal eden düşünmektir' okumakla düşünmek, düşünmekle okumak birbirini tamamlayan iki önemli unsurdur.

Son tahlilde yazarların daha çok çoklu okuyanlardan çıktığını söylemek yanlış olmaz. 'İnsanlar kıyıcıydı, kitaplara sığındım' diyen Cemil Meriç gibi kitaplar sığınma mekânıdır birçokları için. Kesret ve killet arasında gezeleyen insanoğlunun ruhunu beslemek gibi bir ihtiyacı varken kitap önemli bir besin maddesi olması kaçınılmazdır.

Cemal Süreya / Sevdâ Sözleri Üzerine

Hilal KUTLU

Bazıları, kaybettiği bir iddia sonucu adından "y" harfini eksiltlen bir şair olarak tanır onu. Peki, kimdir bu şair, nedir bu iddia?

"Hayat kısa kuşlar uçuyor ", "Daha nen olayım isterdin, onursuzunum senin" dizelerinin şairi, İkinci yeninin usta kalemi Cemal Süreya...

Cemal Süreya, 1931 yılında Erzincan'da dünyaya gelmiştir. Üç adlı yazarların isimlerine benzesin diye Cemalettin Seber olan adına Süreyya'yı da ekler, daha sonraları Cemalettin ismini Cemal yapıp Seber soyadını da atarak Cemal Süreyya adını kullanır. Hafızasına güvenen şair, bir gün bir telefon numarasını ezberinden söyleyeceğine dair iddiaya girer kaybederse soyadından bir harf atacağını söyler. Kaybeder ve "Süreyya" "Süreya" olur. 1954'te Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Maliye ve İktisat Bölümü'nü bitirmiştir. Maliye Bakanlığı'nda müfettiş yardımcılığı ve müfettişlik görevlerinde bulunmuş, 1965 yılında ayrılığı müfettişlik görevine yeniden dönmüştür.

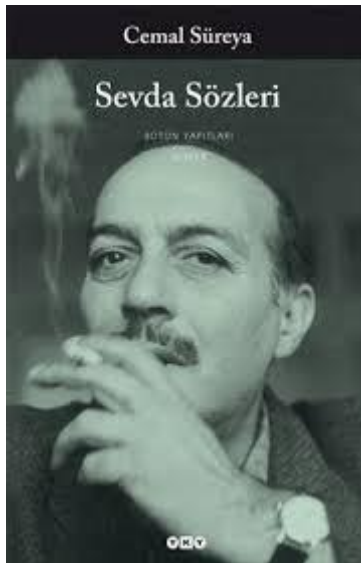
1982'de müşavir maliye müfettişliğinden emekli olmuştur ve Ağustos 1960'ta başladığı ve yalnızca dört sayı çıkarabildiği Papirüs dergisini Haziran 1966-Mayıs ve 1970 arası 47,1980-81 arası iki sayı daha çıkarmıştır. 1987'de Kültür Bakanlığı'nda Kültür Yayınları Danışma Kurulu üyesi olarak görev yapmıştır ve emekli olduktan sonra yayınevlerinde danışman, ansiklopedilerde redaktör olarak çalışmıştır. Birçok dergide yazıları ve şiirleri yayımlandı. İkinci Yeni hareketinin önde gelen şairlerindendir. İlk şiiri "Şarkısı-beyaz" Ocak 1953'te Mülkiye dergisinde yayımlanmıştır. Sevdâ Sözleri, Cemal Süreya'nın 1984'te Uçurumda Açan ile birlikte, 1990'da toplu şiirlerle yayımlanan şiir kitabıdır.

Cemal Süreya şiiri, dilde yangınlar yaratma sanatı olarak betimler. Şiirin kuşun kanatlarıyla

uçması gibi bir işlevi olduğunu söyler. Kelimelerle didişen, mısralarla dans eden bir şiirdir Süreya şiirleri. Kendine özgü bir şiir anlayışı geliştirmesine rağmen. İkinci Yeni'nin içerisinde yer aldığı halde aynı dönemdeki şairlerin şiir anlayışına büsbütün katılmadığı için ayrı bir noktadadır. İkinci Yeni geleneğine karşı olmamış ve bu gelenekten büyük ölçüde yararlanmış. Bazı şiirlerinde Orhan Veli geleneğinden etkilenerek ince anlamlı ve düşündürücü şiirler kaleme almıştır bu etki zamanla ortadan kaybolmuştur ve kendi özgünlüğüne dayalı şiirler kaleme almıştır. Tıpkı "Annem çok küçükken öldü / Beni öp sonra doğur beni " dizilerindeki gibi. Halk diline ve konuşma diline önem verdiği şu sözlerinden anlaşılmaktadır "Kendi dilimizle konuşmak, bir şey anlatıyorsak onunla anlatmak. Bu, halk şiirinden hiç yararlanılmaz, hatta yararlanılmaz demek değil elbet. Ama arı çiçek yiyip bal yerine yine çiçek yapmaya başlarsa tehlikeye düşmüştür. Halk kaynakları şiiri besleyecektir. Ama onda eriyerek, özümlelenerek, yakıt halinde." Şiir için evliliklerini, mesleğini ve bir sürü dergiyi batırdığını ileri sürer. Günümüzde yani 21.yüzyıl okuyucularına "Gül" , "Biliyorum sana giden " , " Göçebe" , " 8.10 Vapuru " gibi Sevdâ Sözleri kitabındaki şiirleriyle okuyucularının başucu kitabı olma şansını yakalamış bir şairdir.

Yayımlanan ilk şiiri Şarkısı- (Beyaz Sayfa /277) ' den bir alıntı: Arada bir ağlamak için / Onu kocaman ellerimle sevdim/Ölüm daha saçlarına gelmemişti Şarkısı-Beyaz/ Saçlarını koynumda saklıyorum / Arada bir ağlamak için

Biliyorum sana giden yollar kapalı şiirinin en çarpıcı dizesi Sen Bayan Nihayet, sen ölümüm kalımım/ Ben artık adam olamam bu derde düşeli. Burada Bayan Nihayet derken aslında bu artık son, bundan sonraki yaşamımda senden başkası olmayacak, anlamın-

daydı.

Tomris Uyar Cemal Süreya hakkında “Tanıdığı kaç kişi varsa, o kadar Cemal Süreya vardır. O yüzden ben bir tane Süreya biyografisi düşünmem. Üç tane yazılabilir. Üçü de apayrı.” demiştir.

Cemal Süreya göçüp gideli çok oldu bu diyardan fakat bugün yaşasaydı "Keşke yalnız bunun için sevseydim seni " dizeleriyle son bulan yirmi şiirinden bir tane alıntı yapılmadığı görmek onu üzerdi bu yüzden sayfa 260/ Gece Bitkilerinden şiiri: Gece bitkilerinden korkuyorum/ Hayır, geceleri bitkilerden!/Gizlenirken vurulmuş ulaklara ağıttır/Bana açtığın her telefon./ İki kalp arasında en kısa yol/ Biri birine uzanmış ve zaman zaman/ Ancak parmak uçlarıyla değebilen /İki yol / An ki fiskiyesi sonsuzluğun/ Keşke yalnız bunun için sevseydim seni.

Şair ve edebiyatçı arkadaşlarına sık sık küserdi, barışınca da herkese bunu şiirleriyle ilan ederdi misal Edip Cansever, Turgut Uyar, İlhan Berk, Behçet Necatigil' e yazdığı şiirler okurlarının yüzünde tebessüm oluşturun.

Edip Cansever şiiri: Yeşil ipek gömleğinin yakası /Büyük zamana düşer

Her şeyin fazlası zararlıdır ya / Fazla şiirden öldü Edip Cansever

(Sayfa 204)

Turgut Uyar Şiiri: Ak odada oturur / kapısı penceresinden çok

Gözlerinde yıldızlar / Serin yerde durur

Bir elinde kadeh / öbürünü yarasına bastırır

Uzanıp durmuş mahcup/ Işığa göçerin şarkısı

Dönülmez dizelerin içinde / Onunkiler gül açılır

Öldüğü gün / Hepimizi işten attılar.

(Sayfa 209) /

"1944 yılında Dostoyevski okudum, o gün bugündür huzurum yoktur " diyen Süreya'nın şiirleri de kişide aynı hissi yaratır. Ne kadar temeli sağlam bir binada huzurla otursanız da şiirlerinde kullandığı imgelerin sınırlarını aşmış toplumsal boyutlar kazandırmış ve kişinin düşüncelerinde tatlı huzursuzluklar yaratmayı başarmıştır. Bir şiirinden alıntı yaparak ne anlatmak istediğimi daha iyi anlayacaksınız.

"Kişi bir anda nasıl çarpılır

Kuliste yarasını saran bir soytarı gibi"

(Sayfa 149 / Uçurumda Açan şiiri)

SİPERİN FISILTISI

"Son gücünüz bu kadar mı?

Beni tuzla buz edecek mermi,

Avuçlarımda eriyen bu köhne kovan mı?

Benliğim, usulca sızdı kürek kemiklerime.

Böylece ilk kanatlarına yürüdü,

Bir zümrüdü ankanın can suyu.

Savaş bitmemişken yetiştim dirilişime.

Şşş! Geçti, iyileştim.

Nicedir beklediğim kurtuluş: içimdeymiş.

Hiç yenilmemiş gibiyim, yenilmeyecek gibi.

Kaybetmek, artık harbime dâhil değil.

Çünkü dinledim kendimi.

Zafer: Siperine gizlenenin değil,

Onun fısıltılarını duyanındır.

Senden içerdeki seni bul genç şair,

Yavan aklınla kelamı bulandırma.

Şşş! Ruhunun terennüm etsin dudakları.

Kalemle kimseleri uyandırma."

Emre KARASU

EDEBİ GÜNLÜKLERDEN

25 Ocak 2010 pazartesi

Yaşar Kemal

Yaşar Kemal Türkçe sözlüklere belki gelecekte kaynaklık edecek kitaplar yazdı. Bunu inkâr etmek mümkün değil. Lakin kelimelerin kendilerine ait zihinlerini hiç hatırlamadı dikkate almadı. Kahramanları alabildiğine hoyratça Türk coğrafyasında gezdirdi. Onlara bu coğrafyada eşkıyalık yaptırdı. Ne yazık ki bu eşkıyalıktan Yaşar Kemal kendine de pay çıkardı. Doğaya penceresini hiç kapatmayan yazar onda gördüklerini, tek tek bir sözlüğe kaydederek gibi romanlarına aktardı. Fakat o kelimelerin de bir dünyaları olduklarını hiçbir zaman hatırlama cihetine gitmedi. Oysa o kelimelerin dünyalarına bir adım atabilseydi büyüklüğü asla tartışılmayacaktı. Çukurova'yı, Torosları, bütün bir Türk coğrafyasını karış karış dolaşıp gördüklerini ve işittiklerini masasında daktilo etti. Bu yetmez demeliydi, demedi. Penceresinden gördüklerini not etmeyi tercih etti. Bilmedi ki bu davranış onu edebiyatçı değil, 'tabiatçı' yapar. Oysa A. Gide yüzyıl önce söylemişti ki. Sanatçı penceresiz evde oturmalıdır. Yaşar Kemal bu sözü hiç duymadı.

25 Ocak 2010

Benim eserlerimi okuyanlar inançlarım konusunda beni şaşırtan bir yanılgıya düşecekler. Bunu önüne geçmeyi ve engellemeyi asla düşünmedim. İnsanların kendi inandıkları sözleri okumayı sevdiklerini biliyorum ama ben asla öyle davranmadım. Öyle davransam kendime ihanet etmiş olacaktım.

Hangi insan kendine ihanet eder ki?

Benim inançlarımı yine de merak edenlere söylemem gereken bir sır var. O da benim bütün peygamberlerle birlikte Hz. Muhammed'in Hıra dağında işittiklerini onun bize aktardığı şekilde işiten ve duyan biriyim. Onun için hala okuyan biriyim. Yazdıklarımın önemli olduklarını ben söylemiyorum.

İslam toplumlarında dikkat etmemiz gereken bir durum olduğunu göz ardı etmiyorum. O da bence şudur: toplumumuz peygamberimizin sesini etrafı dağlar ve kayalıklarla çevrili ve aslında dört büyük penceresi olan ama küçük pencerelerin de bir hayli fazla olduğu evde oturanların açık tuttukları pencerelerinden peygamberlerin sözlerini o evin içinde yankılandığı şekilde duymayı tercihe

edenlerden oluşuyorsa benim bunda suçum nedir ki?

Kuran'ın yavan ve kuru üslubundan dem vurup peygambere övgüler dizenleri anlamakta hep zorlandım. Oysa onun bütün sözleri Hıra dağında duyduklarından ibaretti.

31 Ocak 2009

Yazmak yalnızlığı derinleştirmektedir.

04.Şubat

Zayıflar için haklılık zayıflıktan daha büyük bir suç teşkil eder. İnsani erdemlerin yeterince sindirilmediği birey, kurum ve toplumlarda görülebilecek en derin inanç budur. Zayıf ve üstelik haklı bu durumda firavunlarla dost olmaktan başka çıkış yolu bulamazlar. Gittikçe daha da zalimleşmek tek seçenek olarak kalır ellerinde. Zayıf ama haklı olanın bir insan olduğunu bu durumda unutmak gerekir. Unutmayı sağlayan şey onu güya toplumun büyük bir kesiminden farklılaştırmaya gitmekle mümkün hale gelebilir. Zayıf ve haklıya bu aşamada insan olmanın ötesinde bir sıfat bulmalıyız. Kimi zaman düşüncelerini, kimi zaman inançlarını, kimi dönemlerde de kıyafetlerini kendi çılgınlıklarımıza dur deme yerine çılgınlığın bayrağı yaparız. Komünist, faşist, gerici, yobaz dönem dönem bu çılgınlıkların bayrakları olmuştur. Tahammül ne büyük bir erdemdir unutturuz. Çünkü korkarız. Korkunun kaynağı ise bilgisizliktir. Hiçbir şeyi tam ve doğru bilmemekten kaynaklanır korku. Korkularımız bedenimizi sarmaya başladı mı cehaletin balçığına gitmekten kendimizi kurtarmamız çok zordur. Umarım tanrı beni cehalet balçığının içine düşürmeyecek akıl ve idrakle donatmıştır. Beni bu melekelerden yoksun bırakmamasını dilerim.

08 Şubat

Toplumsal problemlerimizi çözebilmek için bütün kesimlerde ciddi isteklerin oluştuğu görülüyor. Nedense bütün bu isteğe rağmen kurumsal anlamda adımların atılamamış olması bürokratik yapının ne denli güçlü olduğunu gösteriyor. Oligarşi acımasız hatta cani bir güç haline gelmiş. Oligarşi kendi iktidarını devam ettirebilmek için bütün yolları denemiş ve kullanmış. Suça karışmaktan bile çekinmemiş. Bünyedeki hastalıklı dokuların

çevreye saçtığı koku bütün kesimlerin tahammül sınırlarını aşmış durumda. Bu kokuşmuşluğu içine sindirebilecek toplum bulmakta zorlanacağını sandığımız yaratıklar halkı öyle hale getirmişler ki akla kara, yalan ve gerçek iç içe aynı yatakta cilveleştirilmiş. Toplum şuur ve idrak denilen bir melekeyle düşünmek ve hareket etmek yerine çılgın taraftarlık coşkusu ile bunlara çanak tutmuş. Elbette ki sağlıksız gelişen toplumlarda doğru, ancak yanlışların içinde serpilip gelişebilir. Bizimkisi hiçte bu tolerans içinde bile kalmamış. Bu yapının içinde kusursuz birileri kalmış mı diye düşünmek saçma bir düşünce olur. Cemil Meriç bu yüzden ülkesini yaşanmaz bulanlar onu yaşamazlaştıranlardır diyor. Yüce ve soylu milletimden böylesine katkılar sunduğum çocukluk dönemlerim için bile özür dilemem gerektiğini düşünüyorum.

Hiç düşünmedik ki, bir evde kavga olursa o kavgadan sadece o evin sahipleri zarar görür. Hep kendimize yani toplumuza zarar verdik. Emperyalizme kafa tuttuğumuzu sandık. Emperyalist güçlerin ellerinde oyuncak gibi kullanılmış olabileceğimi hiç hesaba katmadık. Kuru bir vatanseverlik duygusu ile hareket eden toplumların emperyalizmin sabırlı ağına düşmeleri ne kadar da kolay olabiliyor. Ülkeyi çok kısa zamanda kurtaracağımızı sanıyorduk. Oysa ne büyük ayak bağları hazırlamışız ülkemize. Oligarşinin sarsılmaz iktidarına bilmeden ne çok su taşımışız.

11 Şubat 2010

Şimdi İskender Pala'nın yeni bir eserini okuyorum. Okuma gerekçem tamamen okumadım dememek içindir. Bununla birlikte okumadığım bir eseri kalmayacak. Gazete yazıları da dâhil. Bunu niçin anlatıyorum durağan düşünceyi kendine ilke edinmiş eski edebiyatçılar grubu var Türkiye'de İskender Pala bunlardan olmamak için çırpınıyor. Eski düşüncenin ihtişamlı konaklarını ziyaret ettirerek okurlarını daha nitelikli hale getirmeye çalışıyor. Bir gün Berceste dergisinde Vedat Ali Tok ve Bekir Oğuzbaşaran dostumuzla sohbet ediyorduk. Konu gazetelerde haber olan korsan kitaplarla ilgili resmin yorumuna ilişkindi. Bekir Bey İskender Pala'nın resimde Elif Şafak'tan geri planda kalmasını eleştirdi. Sen İskender palasın falan gibi tamamen bilgiye dayalı olmayan bakış açısı ile konuya yaklaştı. Ben telif ve özgün eserler ortaya koyma noktasında Elif Şafak'ın tartışma götürmez bir durumda olduğunu ifade ettim. Sadece Mahrem romanı bile başlı başına bu farkı yaratabilecek bir eser olduğundan hareketle resmin tabii bir durumu

yansıttığını söyledim. Hocalar buna anlamadığım bir tepki ortaya koydular. Aslında ben taraf olmak ve taraftar algılamasına yol açabilecek düşüncelerden uzak duran bir insandım. Tartışma o noktada gelişince susmak zorunda kaldım. Yaklaşık bir ay gibi kısa bir süre sonra Elazığ'da düzenlenen şiir etkinlikleri dolayısıyla davet aldık. Orda kaderin bir cilvesi olarak İskender pala ile Bizim Külliye dergisinde bir saati aşkın bir süre birlikte olma şansını yakaladık. Müthiş bir birikim. Zekasını parlayan gecenin içindeki yıldızlar gibi fark ettiriyordu. Derginin yazarlarında biri romancılığına getirdi sözü. Bende bu düşüncelerin Katreyi Matem 'de yer aldığını ifade ettim. Kendisi romancı olarak gelecekte anılmayacağını ama ülkenin içinde bulunduğu şartları da dikkate aldığımız takdirde bu tür eserleri yazmak zorunda hissettiğini ifade etti. Yani kendi sınırlarını net olarak çizdi. Benim şimdi yapacağım gibi bir tavır asla sergilemedi. Bütün bunlara rağmen İskender pala üzerine düşündüğümüz zaman şu kanaate varıyorum. Benim bir sözüm var şairlerin için söylediğim: *Şairler kelimelerle düşünen insanlar olduğu kadar, kelimeleri düşündüren insanlardır*. Bu niteleme edebiyat sahasında ürün veren bütün alanlar için geçerli olduğuna inandığım bir görüş. Bu çerçeveden bakınca ben İskender Pala'yı kelimelerle düşünmekte korkunç bir birikim ortaya koyan eski edebiyatımızın dâhisi olarak görüyorum. Lakin kelimeleri düşündürme konusunda zekâsını yeterince zorlamadığı kanaatindeyim. Kelimelerini hiç düşündürmüyor. Bir edebiyatçı için kelimelerle düşünmek yeterli olmamalı kelimeleri ayrıca düşündürmeyi de bilmeli.

23 Şubat 2010

Benim şiirim neresinden bakarsanız bakın toplumsallığın içinde özneliği barındıran bir şiirdir. Bu hükümden hareketle şiirimizin tarihine ve şimdisine bakacak olursak bana hep mitolojik görünmüştür durum. Hala da kahr ekseriyetle öyle. Bu mitolojik panoramada sanki benim konumum tanrılar arasında süren savaşa hasbelkader katılmış bir köylünün şahadeti görünür. Bu tanıklık, bu köylünün bütün şaşkınlıklarını da trajedisini de kapsamaz da ne yapar? Mitolojik okumalarda zaman hep tanrıları değil ama bu savaşa hasbelkader katılmış köylünün anlatımlarını daha sahih bulacaktır. Bu köylünün Venüs'ü, Afrodit'i elde etme arzusu, çıkarı yoktur ki. Hatta bu elde etmede değil doğrudan doğruya ırzına geçmedir. Bizim bu tür fillerden uzak olduğumuz gerçeği her bir gerçekten daha gerçektir.

Okur'a gelince okur da aslında kendi mitolojisinin peşindedir. O yüzden okurun hayatının veya yolunun mitoloji tanrılarıyla benzeşeceğini hiç sanmam. O da bu savaştaki köylüden farksız. Hatta aynı kaderin içindeler. Özdeşler. Gerçek zamana tanık eden yazarla okurun kaderi birdir. Hep bu kader çerçevesinde mutlak buluşurlar. Bu gün değilse bile yarın mutlaka.

Benim şiirim hemen bu çerçeveden bakıldığında illa bir renkle damgalanacaksa al renkle özleştirilebilir, kırmızı ile değil. Niçin böyledir? Şiir dili sahih bir dil ister de ondan. Kırmızı beyaz bir dildir. Buradaki beyazlık Maykıl Ceksın zorlama beyazlığını da içerir. Zorlama benim şiirimin çok uzağındadır. Üstelik al renk biz ve benim gibi mitolojik köylüler için vermeyi de kapsar. Kırmızı gibi saygısız değildir. Üstelik kırmak, dökmek köküne gitmez hiçbir zaman. Bu izahlarda amacım kimse-leri kırmakta değildir. Kırmızı bunu yapıyor zaten. Ben onun yapmadıklarını yapmak zorunda hissediyorum. İşte tam da bu düşünce bizatihi köylülük içeriyor buram buram toprak kokuyor. Sahih bir dil, davranış ve iklimi getiriyor bana göre.

Birde şu yönü var bu şiirin bunu da görenler çıkacak ümidini safça taşıyorum sahiden. Mitolojik zamanların arkası yarınları olan bu günkü hayatımızda süregelen savaştaki köylünün konumunu ve durumunu az biraz daha görünür kılmak. Bu görünürlük belki bir projeksiyon ışığı altında değil belki ama mum ışığı da görülecek ve gösterecektir bir şeyleri.

Ben bu izahlarla Borges'in belleğini toplumsal bir zemine mi taşımış oluyorum bilmiyorum. Buna al renk tutkunları ve edebiyat tarihçileri karar verecek. Şunu da ilave etmek isterim ki; şiirim asla mitolojik kahramanların kurnazlıklarını kaynak görmez. Türkçenin saf ses ritmine yaslar kendini. Çobanın yüreğini kaval sesine yasladığı gibi. Şiir bu anlamda şairi sömürür. Ben de şiir tarafından sömürülmeye gönüllü olanlardanım. Şair kendisi de sömürüldüğü için hep ezilenden ve sömürülenden yanadır. Böyle değilse şair değildir.

Bütün bunların ışığında illa bir hüküm ortaya koy dersiniz şunu derim: şiire güvenin çünkü o şairi sömürmüştür.

Ahenk

bir tebessüm sal bana
sözgelimi
yaz güneşi gücünde olsun
hiç sönmeyen
kandilim olsun
içimdeki yaban varlığı

bana bir tebessüm sal
tadını sabahtan alsın
sabaha meftunum bundan

tarçın kokulu öpüşler sal
aktığın gönlüme
utandırmadan aşkı
bitime beş kala

sözlerim geçsin
buğday saplarından sana
sal ki
bir ahenk bulsun
özenli şu şair halim

çıldırta
sarı iklimin tadını demleyen
biz olalım

avucum bir sığınak

Vildan Poyraz COŞKUN

14.11.2019

İNSANLIĞIN FOTOĞRAFINI ÇEKMEK

Pınar ALKIŞ

Yetişememek korkusuyla koşarak geldiğim otobüsün muavinini hala yolcuların bavullarını yerleştirirken görünce rahat bir nefes aldım. Nihayet yetiştim diyerek hızlıca bindim otobüse. Başka yer kalmadığı için mecburen seçtiğim rahatsız koltuğa alışmaya çalıştım bir süre. Ayağımı uzatacağım yerde iniş kapısına ulaştıran merdivenin basamakları başlıyordu ve merdivenin ilk basamağında sıcak su termosu vardı. Nasıl rahat olabilirdi ki? Daracık koridorda koltuklara tutunarak ilerleyen muavin yanımdaki koltuğa dayanarak ciddiyetle sordu.

-Nerede ineceksiniz?

-Kayseri otogar.

-Tamam.

-Bu termos sürekli burada kalmayacak değil mi?

-Rahatsız olduysanız alayım?

-Size zahmet olmazsa.

-Tamam.

Rahatsız olduysam mı? Aksi mümkün olabilir miydi? Ayağımı hiç kıpırdatmadan saatlerce sürecektir olan yolculuğa katlanabilseydim, belki mümkün olurdu.

Otobüs, ağır ağır hareket etmeye başladı. Birbirini hiç tanımayan insanları saatlerce bir arada tutan ve her koltuğunda ayrı bir hayat taşıyan bu araç bana her zaman ilginç gelmiştir.

Gece az uyuduğum için daha fazla dayanamadım ve beşik gibi sallanan otobüsün rahatsız koltuğunda uykuya teslim oldum. Uyku, tüm gücü ile geldiğinde bulunulan ortamın bir önemi kalmaz bazı insanlar için.

-On beş dakika ihtiyaç molası!

Muavin molada uyumak yasakmış gibi kuvvetli bir tonda bağırdı. Hepimiz mevsim geçişlerine uyum sağlamaya çalışan sinekler gibi ağır ağır kıpırdandık yerimizde.

İhtiyaç molası: birkaç adım yürüyüş, birkaç nefes temiz hava ve birkaç yudum sıcak çay... İhtiyaçlarımı gidermek için apar topar indim otobüsten. Ulaşılmaması basit şeyler, ulaşılamadığında ne kadar da kıymetleniyor.

Süre doldu, bir hızla inilen otobüse bir hızla binildi ve tekrar yola devam edildi.

Havanın kararmaya başlamasının yanı sıra otobüsün ışıklarının da kapalı olması bulunduğum ortamda yalnızmışım gibi hissetmemi sağladı ve kendimi düşüncelerime bıraktım. Düşünme isteğim geceleri daha yoğun bir hal alıyor.

Ben düşüncelerimle birlikte uçsuz karanlığı izlemeye çalışırken, otobüs bir anda durdu. Arka koltuklardan birinde oturan bir kız hepimizin meraklı bakışları arasından sıyrılıp, koşar adımlarla tuvalete ilerledi. Hepimiz durumu anlamış olmanın rahatlığıyla kızı beklemeye başladık. Durumu galiba yeni anlayan başka bir kadın ise, ne oldu oğlum tuvalete mi gittiler, diye sorup olumlu cevap alınca, kendisine göre hızlı bize göre oldukça yavaş adımlarla aynı hedefe doğru ilerlemeye başladı. Bekleyişimizin, tahminimizden daha uzun süreceğini anlayan birçoğumuz, bari bir sigara içelim biz de, diyerek indik otobüsten. Havanın soğukluğundan, nihayet kışın gelmiş olmasından, böyle tuvalet molalarını nasıl da fırsata dönüştürdüğümüzden bahsedip güldük. Sanki saatlerdir aynı otobüste birlikte yolculuk yapan yabancılar biz değildik de uzun zaman sonra yolda karşılaşan tanıdık insanlarmışız gibi garip bir samimiyet oluştu aramızda.

O arada tuvalete gidenler geri döndü. Muavinin, zaten yirmi dakika sonra tekrar mola vereceğiz diyerek yaptığı bilgilendirme üzerine tekrar yöneldik otobüse. Fakat birkaç kişi binebildi sadece, basamakta kalan son kişi şaşkın bir ifadeyle bize bakınca bir sıkıntı olduğunu anladık.

Genç bir kız, ön sıralardaki koltukta tek başına oturan yaşlı kadının elini tutmuş, merak etme teyze ben yanıdayım, iyi olacaksın korkma, diyerek onu sakinleştirmeye çalışıyordu. Yaşlı kadının karanlık otobüste kendini kızı nasıl fark ettirdiğini anlamadım. Belki de kız koridordan geçerken son bir gayretle kızın elini yakalamıştı ve biz otobüse binene kadar da öylece kalmışlardı. Yaşlı kadın konuşamayacak kadar halsizdi. Elini tutan kız kadını sakinleştirmeye çalışırken çeşitli komutlar verdi; ışıkların yakılmasını istedi ışıklar yakıldı, herkesin yerine oturmasını istedi herkes hızlıca yerine otur-

du, yaşlı kadının sakın olmasını istedi ama kadının durumu değişmedi. Hepimiz adeta kadının hayatı kızın elindeymiş gibi kıza garip bir şekilde saygı duyduk ve ne dediyse harfiyen yerine getirdik.

Kız, "Şoför Bey teyze iyi değil! Bir hastaneye gitmemiz gerek." dedi. Kızın komutu üzerine şoför, otobüs firmasına haber vermek için derhal telefonuna sarıldı.

-Bir yolcum rahatsızlandı hastaneye gidiyoruz.

-...

-Ne diyorsun kardeşim! Kimsesi yok... Hastaneye gitmeyelim de ölsün mü?

-...

-Ne yaparsan yap! Ben hastaneye gidiyorum, haydi kapat telefonu.

Şoför kendi kendine sinirle söylenerek yola devam ederken, yanında ona sakın olmasını söyleyen muavine dönüp, yeni bir şey keşfetmiş gibi heyecanla "Ambulans çağıralım!" dedi. Ambulans çağırmak... Hakikaten bu hiçbirimizin aklına gelmemişti. Kim olduğunu dahi bilmediğimiz o genç kıza, nasıl bu kadar güvenebilmiştik? Gereken her şeyi onun yapacağına o kadar emindik ki hiçbir şey düşünmeden sadece olup biteni izliyorduk.

Şoför, acil servisi arayarak bulunduğu yolu tarif etti. Kız, beni bırakma diyen kadının yanından hiç ayrılmadı, onun elini hiç bırakmadı.

Nihayet ambulansla yollar kesişti ve otobüs durdu. Sağlık personelleri yaşlı kadını araçtan indirdi. Hepimiz kadıncağızın iyi olması için dua ediyorduk.

Yazık... Kadın tek başınaymış... Tüh! Mola verilmeseydi haberimiz dahi olmayacaktı, neyse ki şoför vicdanlıymış, yardım eden kız da ilk yardım biliyormuş zahir... gibi yorumlarla beklendi yaşlı kadın. Hiç tanımadığı bizler yaşlı kadının en yakını olmuştuk o anda.

Arka koltukta oturan kız, tuvalet ihtiyacı için mola verilmesini istemese belki yaşlı kadının nefesiyle mücadelesini kimse fark etmeyecekti. Hatta belki de o, bu mücadeleyi kaybedecek ve ineceği an gelene kadar hepimiz onu uyuyor sanacaktık. Ne ilginç! Tuvalet ihtiyacı, bir hayat kurtardı. İnsanın ölüm zamanı gelmeyince yaşamak için bir şeyler bahane oluyordu demek ki.

Yaşlı kadının yerinde kendimin olduğunu hayal edip, kadını tamamen unutarak, ailem duysa ne yapardı diye düşünmeye başladım. Yaşlı kadının taşınmasına yardım eden genç bir adamın, cebinden telefonunu çıkarıp ambulansa yönelme-

siyle düşüncelerim dağıldı. Genç adam, tedavinin bitmesinden korkar gibi telaşla kamerasını ayarladı ve ambulansın fotoğrafını çekti. Çektiği fotoğrafa bakarken gözleri sevinçle ışıldadı ve yüzündeki gülümseme bu ışıltıya eşlik etti. Adam, şaşkınlıkla kendisine bakakalan bizlere dönüp, "Eee... İnsanlık öldü mü?" dedi. Bu söylemi ile o anın fotoğrafını çekmekteki haklılığını hepimize kanıksatmış oldu.

Yaşlı kadının tedavisi tamamlandı. Uzanarak yolculuk yapması için gerekli ortam hazırlandı ve nihayet hepimiz rahatlayarak derin bir nefes aldık. Şoför de rahatlamıştı. Muavinin uyarıları ile hepimiz tekrar yerlerimize yerleştik ve yola devam ettik.

Sessizlik içerisinde tekrar karanlığa gömülen otobüste yeniden düşüncelerimle baş başa kaldım.

Yaşlı kadın kendi yakınımız olmadığından yaşanan olay için geçmiş olsun demekten öteye gitmedi yorumlarımız. O hayat mücadelesi verirken, biz şaşkınlıkla sonucu bekledik sadece. Sonra da hiçbir şey olmamış gibi kendi hayatlarımıza döndük. Bunları düşünürken sorgulamaya başladım. Sahi insanlık ölüyor olabilir miydi? Sonra genç adamın çektiği fotoğraf ve kendinden gayet emin bir şekilde söyledikleri geldi aklıma.

Hayır hayır...

Bu mümkün değildi, insanlık ölmüş olamazdı. Hatta otobüsteki bütün yolcular insanlığın ölmediğine şahit olmuştu. Ne de olsa genç adam, delil olarak insanlığın fotoğrafını çekmişti ya...

AY IŞIĞI

Bazen tüm renkler
Gözlerde kavuşur
Birbirine...
Ki o gözler,
Karanlıkta
Dolunaya benzer...

Bu durumda bize
Bi' ay ışığı lazım...

Mehmet UYSAL

SERVET APARTMANI

Funda KARA KEKLİK

-Huuuu Ayten Hanım huu
 -Ayol ne var sabah sabah, nedir bu telaş Eleni Hanım, bütün mahalleyi ayağı kaldıracaksınız.
 -Sen uyu daha çocuk dün gece eve kız getirdi.
 -Hangi çocuk?
 -Ayol şu bizim birinci katta oturan uzun boylu cılız çocuk yok mu o.
 -Aaaa Dünder Bey mi?
 -Bey deyip durma şuna, beylği kim kaybetmiş de o bulmuş, hiç hoşlanmıyorum bu çocuktan onda bir haller var sana söyleyeyim.
 -Günahını almayın Eleni Hanım, görevliye çalışıyorum demiş.
 -Sus saf kadın, her duyduğuna inanırsın zaten, gece gündüz çalışma mı olur, ne iş yaptığı belli değil hovardanın.
 Pazar günü sabahın sekizi Kadıköy sırtlarındaki bu küçük sokakta incin top oynuyordu, Servet Apartmanının dördüncü katında balkondan balkon konuşan bu iki kadın kimse duymasın diye fısıldayarak konuşuyorlardı.
 -Hovarda mı dedin?
 Ayten Hanım'ın yüzünde alaycı bir gülümseme oluştu, koyu lacivert üzerine pembe çiçekleri olan sabahlığının kuşağını çekiştirip koca göbeğinin üzerinden bağladı, kafasını uzatıp bir aşağı bir yukarı baktı gören duyan var mı diye. Dirseklerini balkon demirine dayayıp komşusuna doğru kafasını uzattı.
 -İyi de Eleni Hanım buraya taşınalı iki sene oldu, sırtındaki mont aynı ayağındaki ayakkabı aynı, hovarda olsa biraz üstüne başına bakar.
 Ardından şen bir kahkaha attı "Hiç mi hovarda görmedik ayol."
 Eleni hanım müdahale etti.
 -Hovardalığa para harcayacak göz yok bunda, kim bilir hangi tazenin kanına girdi de seni seviyorum diye kandırdı.
 -Vah vah iyice gördün mü?
 -Gördüm gördüm lise çocuğu daha körpecik kız.

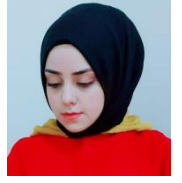
-Kınamayalım Eleni Hanım kızımız var oğlumuz var, hadi girelim içeri bizimkiler uyanır birazdan çay koyacağım ocağın üzerine.
 Bu konuşmanın üzerinden beş altı saat geçmişti ki karşılıklı oturan bu iki kadının kapı zilleri art arda çalındı.
 İki komşu aynı anda açtılar kapılarını.
 Evet, bu kız gece yarısı Dünder Bey'in evine gelen kızdı.
 -Kusura bakmayın efendim, ben birinci katta oturan Dünder Bey'in kız kardeşiyim, biliyorsunuz herhalde abim burada hem hukuk okuyor hem de çalışıyor geceleri. Ben de üniversiteyi kazanıp yanına geldim ama ona yük olmak istemiyorum temizlik işiniz olursa seve seve gelirim. Genç kız birkaç merdiven indi aşağı doğru, tekrar döndü yalnız bu konuşmadan abimin haberi olmasın lütfen, incinmesini istemem. İki kadın biraz hayretle biraz mahcup dinlediler kızı.
 -Tabi evladım hayırlı olsun hoş geldin apartmanımıza.
 O sırada Eleni Hanım'ın yüzüne baktı ters ters, tekrar kıza döndü.
 -Çaya da bekleriz kızım bir ihtiyacın olursa çekinme.
 -Teşekkür ederim efendim, rahatsız ettim pazar günü. Yalnız tekrar ediyorum ağabeyim duymasın.
 İki kadın biraz mahcup kapılarını kapadılar.
 Bu konuşmanın üzerinden tam iki yıl geçti. O gün sabah gazetelerini alan İstanbullular şu haberle sarsıldı:

"İSTANBUL'DA DEHŞET

Kardeş olduklarını söyleyerek tuttıkları dairede iki yıl komşularının güvenini kazanan sevgililer dördüncü katta yaşayan yalnız kadını katlettiler. Olay sırasında tesadüfen zile bastığı tahmin edilen karşı komşuyu da kafasına sıktıkları tek kurşunla öldüren caniler kasadaki paraları da alarak ortadan yok oldular."

BAYAN GÖK

Seher KURKUT

Dört duvar arası diye sıkıcı bir yer sanmayın bazı odaları.. Bayan Gök ve odası dünyanın belki de en uçsuz bucaksız mekânıydı. Orada insanın konuşarak anlatamadığını düşündüğü için susmak zorunda kaldığı ne varsa dillendiriyor karşısındakine ve Bayan Gök sadece kulakları ile değil gözleri ile de dinliyor. Bu öyle fark ediliyor ki insan ayırmıyor gözlerini bir an Bayan Gök'ten

...

Seni buraya getiren nedir sorusunun cevabı hiç bu kadar uzun olmadı belki de. Hatta kimse konuşmaktan böylesine de yorulmamış olabilir. Demek ki çok susmak zorunda kalmışım, yeniden sustuğumda anladım. Konuşurken yorulduğunu anlamıyor da insan ne zaman sustu yanıyor boğazı. Tıpkı yaşarken manasını anlayamadığın birçok olaya uzaktan baktığında anlam kazanmış olması gibi.

Oda mavi renk duvarları ve sade ama dopdolu kitaplığıyla bayan Gök'e benziyordu. Odaya girer girmez insan kendini çok daha rahat hissediyor yahut öyle olması gerektiğine inanmak istiyordu. Bende de öyle olmuştu.

Kapının dışında sıramı beklerken ki heyecanımı hatırlıyorum da söze nerden başlayacağımın defalarca provasını yapmıştım. İçeri girince tüm planlar silindi adeta. O soru her şeye en baştan başlamamı fısıldadı kulağıma galiba.

"Seni buraya getiren nedir?" Cevabının aylarca anlatılacak kadar uzun olduğunu düşünmüştüm. Bir saat içinde soluksuz anlatımla bitiverdi. Son cümlemi bitirdikten sonra tekrar Bayan Gök'e gitti gözüm. Işıl ışıl gözleriyle bana öyle sıcak bakıyordu ki gözbebekleri bir sağ gözüme doğru bir sol gözüme doğru hızla hareket ediyordu. Söyleyeceklerini nasıl merak ediyordum anlatamam.

İlk cümlesi. . Hayatımı şimdiki haline getirmemi sağlayan ve bana bir üçüncü ayak olan cümle. "Yaşadıkların sadece senin başına gelebilecek şeyler değil inan bana o yüzden öncelikle bunları normalleştirmemiz lazım."

İnsan ne çok ihtiyaç duyuyormuş adı gibi bildiği bir şeyi başkasından duymaya. Devam eden birkaç seans ve ciddi manada kendini

bulmaya başlamış bir ben... Olaylara bakış açısının maneviyatla bütünleşmesi belki de bunun en güzel sebebi. .

Bayan Gök bu tarz ortamlara ve insanlara duyulan tüm ön yargıların yıkılmasına sebep olabilecek biri ve ben onu iyi ki tanımışım. Kafamda benden habersiz oluşmuş sorulara bile cevap bulduğum o odayı asla unutmayacağım ve elbette içini dolduran canım Bayan Gök'ü de.. Fırsat buldukça ziyaretine gittiğim doğrudur. Hayatımda önemli olan insanlarla bağımı koparmamaya özen gösteririm. Bence siz de öyle yapın çünkü iyi gelecek insan bulmak eskisi kadar kolay değil. Bulunca sarıp sarmalamak hatta pamuklara sarmak şart bile oldu diyebilirim. Bayan Gök' e ve onun gibi iyi gelen tüm herkese kucak dolu sevgiler. Rayihalı harflerden Siz'lere..

Mıknatıs

Gözlerin
Geçmişten gelen
Bir ışıktı sanki
Anlaşmamız
Mümkün değildi
Güçlü bir
Mık-
Na
Tıs

Misali
Zıt kutuplu insanlardık
Geri döndük
Sonsuza dek
Çektik birbirimizi.

Kurtuluş ÇELEBİ

O'nun Şiiri...

Gümüş kanatları yaslanır gök kuşağına
Yağmurdan sonrasınadır hazırlığı...
Gözleri duaya açılan eldir,
Öylesine barışıktır çizgileri
Parmak uçlarından tutar ışıık...
Yangını bir başka gece kuşudur,
Bir başka mevsimde açar çiçekleri,
Yalnızlık kutsallığıdır...
Özgürlük unutulmazlığıdır;
Şiirse hece taşı...
Derin suların kalbidir sükûtu;
Fırtınalar saklıdır güzel günlerinde,
Kırık dallarıdır renkten azade,
Filkulaklarıdır yaprakları yerde...
Toprağın bağı sıcaktır,
Üşümez belki serçeleri de...
Kırılır nazara gelen yanları,

O, benim dualarımla yaşar!
Yağmuru türkölere kalır,
Yalnızlığı kaldırımlara...
Karanlık bulutu bırakır,
Maviler semayı...
Sıcak dalgalar sarar geceyi,
Sır çınara bürünür,
Kuşlar tutunur dallara,
Hüzün yaprağa kıvrılır...
Gurbet tutar kederi,
Sonsuzluk hasreti
Ve aşkı da gözleri...

Akşamın hüznü başkadır,
Kimsesizlik en meşhur türküdür;
Kurumuş dudaklarından dökölür dizeleri...
Şehir onundur artık,
Bilir ki yaşayan ölür ya da seven...

Sabah erken ıslanır çatılarda güvercin gözleri...
Kara bulutlar yüklenir daha,
Siyahi baskın kargalara...
Gün, ona hazırlık...

Ben, onu yazarım ya da onun için;
Büyük denizlerin kıyılarına vururken küçük bedenler...

Bir haberdır o sadece günöbirlik ve sıradan...

Ben, bilirim;
Zalimlerin elinde çocuklar büyömez,
Zulmün olduğı yerde açmaz çiçekler...
Yine bilirim ki;
Mescidi Aksa Selahattin yüreğıne varis bir yiğit arar...
Ölüm meleğinin yaşla dolar gözleri,
Çocukların yasını tutar...

Yine ben onu yazarım ya da onun için;
Sokaklarda el avuç açar
Avuçlarından büyük mendilleriyle,
Ne verirsın der,
Bakışlarında kırıntısı tükenmişken ümidin
Yine de yüzleri güler...

Karanlıktır bahçeler,
Çiçekler kokmaz geceler...
Korkar büyömekten bebekler,
Yaşamak tat vermez...

Yine yine ben onu yazarım ya da onun için;
Elleri yeni bir dünya çizsin diye,
Merhamete kapı aralasın diye yürekler...
Ve gözlerinden görölür ufukları baharın
Onu yazmadan sevgiyi bulamam ki ben
Ve sevmeden
Merhametin bahçesine giremem ki...

Ben, onu yazmadan ya da onun için;
Çocukları anlayamam ya da uzak
Diyarların ne kadar yakın olduğunu,
Anlayamam masumiyetin değeri,
Ben, onu yazmasam ya da onun için
Söz söylerim sadece söz
Asla şiir yazamam;

Ben, onu yazmasam ya da onun için
Şair olamam...

Burhan KALE**A•KALEMLER**

Şiir Vakti Dergisinin Ekidir.

Sahibi : **S.TUNÇBİLEK**G. Yayın Yönetmeni: **Selim TUNÇBİLEK**Y. İşleri Müdürü: **Mehmet TUNÇBİLEK****Adres** : Gesi Cumhuriyet Mah. Çarşı Sokak Tunçbilek İş merkezi No:4/C Melikgazi - Kayseri

İki Aylık Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi

e-posta: akalemlerdersisi@gmail.com

Yıllık Abone : 60 TL.

Kurumsal Abone :100 TL.

Baskı : Geçit Ofset

